647510 MA04SanE501B Seat No :________

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (*CBCS*) Examination
April/May-2022 (NEW COURSE)
Bramhasutra Shreebhashy(Elective-5)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न.१ કોઈ પણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ જરૂરી નોંધ સાથે કરો. (१४)

Translate any two paragraphs with the required notes.

१. जन्मादीति,सृष्टिस्थितिप्रलयम्तद्गुणसंविज्ञानो बहुव्रीहिः। अस्याचिन्त्यविविध विचित्ररचनस्य नियतदेशकालफलभोग-ब्रह्मादिस्तम्बपर्यन्तक्षेत्रज्ञमिश्रस्य जगत:।यत:- यस्मात्सर्वेशवरान्निखिलहेयप्रत्यनीकस्वरूपात्त् सत्यसंकल्पात् ज्ञानानन्दाद्यनन्तकल्याण-गुणात् सर्वज्ञात् सर्वशक्ते: परमकारुणिकात् परस्मात् पुंस: सृष्टिस्थितिप्रलया: वर्तन्ते, तत् ब्रह्मेति सूत्रार्थ:।

२. शास्त्रं योनि: कारणं प्रमाणम्,तच्छास्त्रयोनि:,तस्य भावः शास्त्रयोनित्वम्। तस्मात् ब्रह्मज्ञान-कारणत्वात्शास्त्रस्य,तदयोनित्वं ब्रह्मण:। अत्यन्तातीन्द्रियत्वेन प्रत्यक्षादिप्रमाणाविषयतया ब्रह्मण: शास्त्रैकप्रमाणकत्वात् उक्त स्वरूपं ब्रह्म – "यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते" इत्यादि वाक्य बोधयत्येवेत्यर्थ: ।

३. ननु "देवदत्त: श्यामो युवा लोहिताक्ष: समपरिणाम:" इत्यत्र विशेषणबहुत्वेऽप्येक एव देवदत्त: प्रतीयते । एवमत्राप्येकमेव ब्रह्म भवति । नैवम्- तत्र प्रमाणान्तरेण ऐक्यप्रतीते: एकस्मिन्नेव विशेषणानामुपसंहारः । अन्यथा तत्रापि व्यावर्तकत्वेनानेकत्वमपरिहार्यम् ।

४. "यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते" इत्यादि कारणवाक्येन प्रतिपन्नस्य जगज्जन्मादिकारणस्य ब्रह्मण: सकलेतरव्यावृत्तम् स्वरूपमभिधीयते । "सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म" इति । तत्र सत्यपदं निरुपाधिकसत्तायोगि ब्रह्माह । तेन विकारास्पदमचेतनं तत्संसृष्टश्चेतनश्च व्यावृत्त: ।

प्रश्न.२ કોઈ પણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ જરૂરી નોંધ સાથે કરો. (१४)

Translate any two paragraphs with the required notes.

१. रज्जुरेषा न सर्प:,इत्युपदेशेन सर्पभयनिवृत्तिदर्शनात् रज्जुसर्पवत् बन्धस्य च मिथ्यारूपत्वेनज्ञानबाध्यतया तस्य वाक्यजन्यज्ञानेनैव निवृत्तिर्युक्ता,न नियोगेन। नियोगसाध्यत्वे मोक्षस्यानित्यत्वं स्यात् स्वर्गादिवत् । मोक्षस्य नित्यत्वं हि सर्ववादि संप्रतिपन्नम् ।

२. एवं भूतं ब्रह्म कथं प्राप्यत इत्यपेक्षयां "ब्रह्मविदाप्नोति परम्" आत्मानमेव लोकमुपासीत्" इति वेदनादिशब्दैरूपासनं ब्रह्मप्राप्त्युपायतया विधीयते । यथा "स्ववेश्मनिधिरस्ति" इति वाक्येन निधिसद्भावं ज्ञात्वा तृप्त: सन् पश्चादुपादाने च प्रवर्तते ।

३. तत्र ब्रह्म ध्याननियोगेन तत्साक्षात्कारफलेन निरस्तसमस्ताविद्याकृत-विविधभेदाद्वितीयज्ञानैकरसब्रह्मरूप-मोक्ष: प्राप्यते । न च वाक्यात् वाकयार्थज्ञानमात्रेण ब्रह्मभावसिद्धि: । तथा च सति श्रवणादिविधानमनर्थकं स्यात् ।

४. यतो वाक्यादपरोक्षस्य ज्ञानासंभवात् वाक्यार्थज्ञानेनाविद्या न निवर्तते,तत एव जीवन्मुक्तिरपि दूरोत्सारिता । का चेयं जीवन्मुक्ति: ? सशरीर एव मोक्ष इति चेत्-"माता मे वन्ध्या" इति वदसंगतार्थं वचः यत: अशरीरत्वमेव सशरीरत्वमेव बन्ध: मोक्ष इति त्वयैव श्रुतिभिरुपपादितम् ।

प्रश्न.३ "जन्माद्यस्य यत:" सूत्रमिदं श्रीभाष्यानुसारं स्पष्टयतु । (१४)

Expalin the sutra "जन्माद्यस्य यत:" According to Shri-Bhashya

अथवा

प्रश्न.३ "शास्त्रयोनित्वात्" सूत्रमिदं श्रीभाष्यानुसारं स्पष्टयतु ।

Expalin the sutra "शास्त्रयोनित्वात्" According to Shri-Bhashya

प्रश्न.४ श्रीभाष्यानुसारं " जीवन्मुक्ति-सिद्धान्तं" खण्डयतु । (१४)

Counter the " जीवन्मुक्ति-सिद्धान्त" According to Shri-Bhasya

अथवा

प्रश्न.४ "तत्तु समन्वयात्" सूत्रमिदं श्रीभाष्यानुसारं स्पष्टयतु

Expalin the sutra "तत्तु समन्वयात्" According to Shri-Bhashya

प्रश्न.५ કોઈ પણ બે પર ટૂંક નોંધ લખો. (१४)

Write short note any two.

१. सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म
२. मोक्ष-स्वरूपम्
३. निर्विशेष-ब्रह्मवादस्य खण्डनम्
४. नियोग-विधि:

****